

התוכנית הלאומית לפיתוח וחיזוק העיר כרמיאל

- הצעת תוכן -

תמוז ה'תשפ"ג, יולי 2023

הופכים את
כרמיאל
לבירת הגליל של ישראל

תוכן עניינים

- א. אלון אזולאי, פתיח 4
החזון תוך הדגשת חוק יסוד הלאום, מטרת העל ויעדי התוכנית..... 5

החזון

מטרות ויעדי התוכנית

- ב. רקע היסטורי..... 7
ג. חשיבות ייחוד העיר והעצמתה כמנוף לפיתוח הגליל..... 8
ד. נתונים מרכזיים, תומכי מגמות, תובנות..... 9

חינוך

השכלה

תעסוקה

- ה. משמעויות לאומיות, מרחביות ועירוניות..... 22
ו. הפתרון הרב שכבתי [ממשלה, עירייה, חברה אזרחית, מגזר פרטי]..... 23
ז. כרמיאל חדשה - קטגוריות התוכן להעצמת העיר..... 24

הגדרות

פיתוח כלכלי

חינוך השכלה ומחקר

תשתיות שירות לתושב

- ח. הסכם תושבים-מדינה..... 34
ט. סיכום..... 35
-

פתיח

תושבי כרמיאל היקרים,
התכנית הזו נכתבה באהבה, בחרדה ובבהילות.

אהבה - אל חבל הארץ הזה, אל הגליל.
אל העיר אשר הייתה טובה אליי מהיום שבו הגעתי לכפר הילדים, ממש כאן.
כרמיאל שלנו היא קודם כל פרויקט ציוני ומפעל לאומי נפלא שאין כמותו.
כן, אני פטריוט מקומי ואני גאה על כך.

חרדה - כי למעלה מ-50 אלף איש ואני בתוכם, חשים שכרמיאל שלנו איבדה את הדרך והמצפן.
חצי עשור שהעיר כרמיאל נעדרת חזון ויוזמה. נעדרת תקווה.
כרמיאל מאבדת את הצביון היהודי ומתחילה תהליך של הפיכה לעיר מעורבת. לעיר חלשה.

בהילות - כי אין זמן.
אם אנחנו אוהבים את כרמיאל ואת הגליל, עלינו לקבל החלטות ולפעול באופן מידי.
כך אני מאמין ולכך אני מתחייב.
נאבק באופן מקצועי ובכל הכח, על מנת לעשות שינוי בסדר העדיפויות של השלטון המרכזי,
נחזיר את הגאווה והתקווה לתושבי כרמיאל והגליל.

הגיע הזמן לעדכן את ההסכם, של תושבי כרמיאל עם המדינה ולבנות כרמיאל חדשה.
הגיע הזמן, להתחיל לצעוד בדרך חדשה.

תודה, אלון אזולאי

הופכים את
כרמיאל
לבירת הגליל של ישראל

החזון

הוותיקים אשר חלקם מהגרים לרשויות סמוכות ואילו חלק חיוני מתוך צעירים מהגר למטרופולין חיפה ות"א. העיר אשר מצויה, בסמוך למועצות המקומיות דיר אל אסד, מגד אל כרום, בענה ונחף, מושפעת מאי הפיתוח התכנוני ויישומו בישובים אלה, שחלק מתושביהם חכשים דירות ועסקים בכרמיאל, מבליים את זמנם במרחבי הפנאי והגנים הציבוריים ברחבי העיר, אשר צביונה היהודי משתנה.

חוק יסוד הלאום - מדינת הלאום של העם היהודי קובע בסעיף 7 בנושא 'התיישבות יהודית' כי "המדינה חאה בפיתוח התיישבות יהודית ערך לאומי, ותפעל על מנת לעודד ולקדם הקמה וביסוס שלה". מדינת ישראל ועיריית כרמיאל צריכים להישען בין היתר על קביעה חוקתית זו ולייצר תמרוץ להתיישבות, תעשייה וזמנות כדי לחזק את הצביון היהודי החיוני בגליל ובעיר כרמיאל.

בגליל ישנם מספר מרחבים עירוניים יהודיים מרכזיים, אשר להם משימה לאומית ציונית, השארת הדור הצעיר, משיכת משפחות וצעירים לאזור וכמובן משיכתם של יזמים ועסקים. כל זאת, כדי לחזק את אזור הגליל כולו ואת היישוב היהודי באזור בפרט, ובין היתר לתרום לפיזור מושכל של האוכלוסייה על פני הארץ.

כרמיאל הינה לב לבו של אזור הגליל. העיר נוסדה בשנת 1964, גיאוגרפית בין הגליל התחתון לגליל העליון, בלב מרחב של כפרים ערבים, מתוך כוונה ליצור קשר התיישבותי יהודי בסמוך לכביש עכו-צפת, המחבר את מרכז הארץ עם יישובי הגליל העליון ואצבע הגליל, כאשר מטרת היוסדה הייתה הרחבת היישוב היהודי במרכז הגליל. כרמיאל כיום אינה מממשת את ייעודה, היא אינה אטרקטיבית מספיק בתחומי התעשייה, התעסוקה, ההשכלה, החינוך ואפילו במתן שירותיה העירוניים. היא מתקשה להחזיק את תושביה

מדינת ישראל נשאבת למרכזה ובכך מנוונת את הפריפריה הגיאוגרפית ובעיקר את הגליל.

שיעור שטחו של הגליל מתוך שטחה של מדינת ישראל, הנו כ- 20% וכמיליון ושש מאות אלף תושבים מתגוררים בו, ב-94 רשויות מקומיות, אשר רובן המוחלט אינן מוגדרות כאיתנות עפ"י נתוני משרד הפנים.

מרבית מתושבי הגליל, אינם יהודים, אלא מוסלמים, בדואים, דרוזים, צ'רקסים ונוצרים דוברי השפה הערבית. שיעור התעסוקה בגליל גבוה, אך ישנו היעדר של היקף משרות הולמות ודחיקה מובנית של תעשייה עתירת ידע.

מחקרים ומגמות מעידים כי בעשורים האחרונים, ישנה הגירה שלילית גוברת ורציפה מהגליל למרכז הארץ, כאשר עיקר ההגירה הנה של צעירים יהודים משוחררי צבא, לפני ו/או אחרי רכישת השכלה גבוהה.

לאור זאת, יש להשלים את מרכיבי העוצמה הנדרשים ליישובים הסמוכים, לרבות תוכניות מתאר לצד חיזוקה של כרמיאל כבירת הגליל, כעיר מדע וטכנולוגיה, אקדמית ומחקרית עם תעשייה חדשנית ועתירת ידע ומרחבי תעסוקה מתקדמים, אשר מניחה תשתיות איכות לתושביה הצעירים, הבוגרים והוותיקים. עיר המנוהלת באופן חכם תוך שימוש בתהליכים טכנולוגיים ודיגיטליים ובעלת קהילה תומכת וחסונה. כרמיאל הנה אזור השקעה עבור ממשלת ישראל כיוון שעוצמתה אמנם חיונית עבור תושביה, המרחב הגלילי בית הכרם והגליל כולו, אך גם חיונית עבור חוסנה של מדינת ישראל. כרמיאל תתעצם כעיר גדולה ואטרקטיבית בלבו של הגליל, היא בירת הגליל.

מטרת ויעדי התוכנית

מטרת-העל של "תוכנית אלון": פיתוח והעצמה של העיר היהודית כרמיאל.

פיתוח התודעה לבעיה, ויצירת תמך מקצועי, ציבורי ותקשורתי.
רתימת עובדי ונבחרי ציבור לשיח ושותפות לפיתוח העיר היהודית כרמיאל.
גיבוש הצעת מחליטים, תוך יצירת הסכמות עם גורמים רלוונטיים מהשלטון
המרכזי.
קידום פוליטי של הצעת המחליטים, עד כדי החלטת ממשלה.
ליווי יישומה המלא של החלטת הממשלה, תוך פעילות תיאום, מעקב ובקרה.

יעדים מרכזיים:

חיזוק הקשר עם נבחרי ציבור, חברי כנסת וממשלה.
יצירת שותפויות עם עובדי ציבור בכירים.
יצירת שותפויות עם גורמי עוצמה בחברה אזרחית.
מיצוב ופיתוח תודעה חיובית עבור העיר כרמיאל.

יעדי משנה:

שינויים רגולטורים וקבלת תקצוב ממשלתי ייעודי.
שינוי המציאות בפועל, בהתאם לקטגוריות התוכן השונות.
משוב חיובי ושינויי התנהגות, במסגרת סקרי דעת קהל מול הציבור.

מדדים להצלחת התוכנית:

חשיפה ראשונית של התוכנית - עד חודש אוקטובר 2023.
השלמת גיבוש הסכמות עם גורמי ממשל ויצירת נוסח להצעת מחליטים - עד
חודש אפריל 2024.
קבלת החלטת ממשלה קצרה המחייבת החלטה מקיפה - עד חודש יוני 2024.
קבלת החלטת ממשלה מלאה - עד חודש אוקטובר 2024.
השלמת מימוש עיקרי התוכנית - עד תום שנת 2027.

לוחות זמנים:

כרמיאל

רקע היסטורי

בהקשרי תרבות, העלייה מברית המועצות בשילוב עם המתיישבים הוותיקים בעיה, יצרו את הפסיפס הישראלי השלם והביאו ליצירת סוג של תרבות עשירה, חסית-ישראלית.

בהקשרי כלכלה, העולים הצליחו להשתלב בהצלחה בכלכלה הישראלית בענפי המשק השונים והם מאופיינים כבעלי שיעור השתתפות גבוה בכוח העבודה.

על פי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לכשליש מהעולים של שנות ה-90 ישנה השכלה המוכרת בישראל כהשכלה גבוהה ובשל העובדה כי ברית המועצות שמה דגש רב בשנות השישים והשבעים של המאה, על פיתוח תעשייתי ועירוני, שיעור נכבד מתוכם בעלי השכלה בתחומי המדעים, ההנדסה והטכנולוגיה.

הרחבת היישוב היהודי במרכז הגליל, כדי לייצר קשר התיישבותי יהודי במרחב המחבר את מרכז הארץ עם יישובי הגליל העליון ואצבע הגליל, תוך מתן דגש על יהודי הגליל בפרט ופריסה רחבה יותר של האוכלוסייה היהודית ברחבי המדינה.

בשנת 1969 הסתיימה תוכנית האב של העיר המפרטת את פריסת תשתיותיה העתידיות ובשנת 1972 קיבלה העיר מעמד של עיירת פיתוח. מעמד זה נתן לעיר אפשרות למשוך זוגות צעירים רבים בשל התמריצים הכלכליים הניתנים על-ידי הממשלה ובשנת 1986 הפכה כרמיאל רשמית לעיר.

בשנות ה-90 נקלטו בכרמיאל מעל ל-17,000 עולים מברית המועצות לשעבר, אשר משפיעים עד היום לחיוב על צביונה הסוציולוגי וההתיישבותי.

הגליל הוא חבל ארץ הררי בצפון מדינת ישראל. גבולותיו של הגליל הם עמק יזרעאל ועמק בית שאן בדרום, בקעת הירדן, הכנרת ועמק החולה במזרח, חוף הים התיכון ועמק זבולון במערב, ודרום לבנון בצפון.

קו הגבול בין הגליל העליון לגליל התחתון הוא בקעת בית כרם, כאשר העיר המרכזית בבקעה זו הנה כרמיאל.

כרמיאל הוקמה בבקעת בית הכרם (בקעת שגור) בשנת 1964, על אדמות שבחלקן הופקעו מהכפרים בסביבה - דיר אל אסד, מג'ד אל כרם, בענה ונחף.

הקמתה של העיר אשר נחנכה בתאריך ה-29 באוקטובר 1964, בנוכחות ראש הממשלה לוי אשכול, היוותה למעשה חלק מתוכנית לאומית ציונית שמטרתה הייתה

קליטת עולים

מרכזיות העצמתה של כרמיאל כמנוף לייחוד ופיתוח הגליל

רשויות אחרות. חיזוקה והעצמתה הכלכלית של כרמיאל השוכנת בלב הגליל, תחזק את תהליך ייחוד הגליל, תחזק כלכלית את כלל הרשויות בבקעת בית הכרם ובשל מרכזיותה בלב הגליל, תשפיע על חוסנו וייחודו של כלל הגליל.

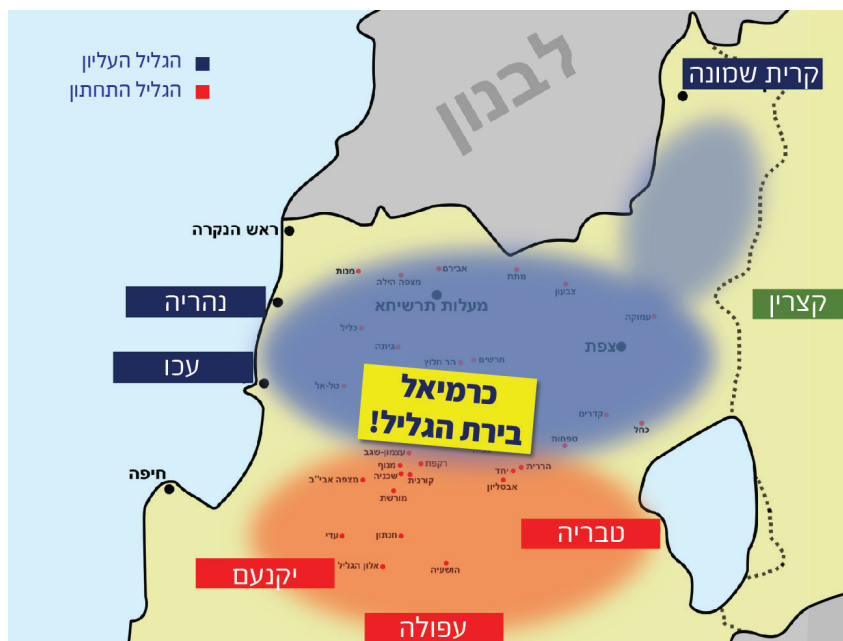
מגמת ההגירה הערבית אליה, תפגע בצביונה של העיר, תאיץ את ההגירה השלילית ממנה לרשויות אחרות ותחלישה. כרמיאל מעורבת הנה עיר חלשה, אשר תזמן קבוצות אוכלוסייה בעלות דירוג חברתי כלכלי נמוך, ותדחק אוכלוסייה חזקה החוצה אל

הערים היהודיות בגליל, מצויות בפריסה רחבה בעמקים, בגליל המזרחי ובגליל המערבי, בגליל התחתון ובגליל העליון. ולכן חיזוקן, פירושו חיזוקו של הגליל כולו.

כרמיאל, אשר הוקמה כדי לסייע למאמץ הלאומי בייחוד הגליל, מצויה כיום במציאות של הכחשה, כיוון שמעבר למספר תושביה המגיעים מהחברה הערבית, ישנה גם מגמה הולכת וגוברת של רכש רחב של דירות ועסקים על-ידי בני החברה הערבית. כרמיאל "עיר לאום" בשל תפקידה הלאומי.

כרמיאל מצויה בנפת עכו המונה עפ"י נתוני הלמ"ס כ-650,000 נפש. רק 34% מהתושבים באזור הם יהודים, 46% מוסלמים, 8% נוצרים דוברי השפה הערבית וכ-12% בני הדת הדרוזית.

כרמיאל, בעלת תפקיד היסטורי כבירת הגליל. הימשכותה של

כרמיאל בירת הגליל

העצמתה ומרכזיותה של כרמיאל למתן שירותים ממשלתיים וציבוריים וכן מיצובה כבירת הגליל וכעיר יהודית אוניברסיטאית-טכנולוגית משגשגת, המדגישה מצינות וחדשנות ומהווה מרחב פורה לתעשייה עתירת ידע, תשאיר ותמשוך אוכלוסייה חזקה ואף יזמים, תעשיינים וחברות טכנולוגיות, תחזק את מרחב הרשויות הערביות הסמוכות ותסייע למדינת ישראל, בפיזור תושביה באופן מושכל על פני הארץ.

נתונים מרכזיים, תומכי מגמות

טעימה מנוף הגליל

גבולות הגליל, כגבולות מחוז הצפון מוגדרים ע"י משרד הפנים. כ-57% אחוז (נכון ל 2019) מתושבי הגליל, אינם יהודים.

בתוכנית יישומית זו, ישנה התייחסות לנתונים מרשות ההגירה והאוכלוסין, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד הפנים, משרד החינוך, המועצה להשכלה גבוהה, רשות התעסוקה, משרד התחבורה וגופים נוספים.

בשנת 2020 השיק מרכז המידע והמחקר מטעם הרשות לפיתוח הגליל, מערכת טכנולוגית מתקדמת המתעדכנת בכל חודש ובה נתונים עדכניים וסטטיסטיקות הנשענות על המקורות שצינתי, בפרק זה יאזכרו אף נתונים המוצגים במערכת זו. בחרתי להציג נתונים מרכזיים, בעיקר

בהמשך. על מנת להבין את התמונה הגדולה, יש להסתכל תחילה על הנתונים הכלליים ואחר כך נכנס אל עובי הקורה.

מתוך עולמות החינוך, ההשכלה והתעסוקה, אשר מבטאים את אופן נוכחות ההתערבות הממשלתית ומהווים בסיס להמלצות המוצגות

שיקוף נתוני בסיס כלליים על אזור הגליל:

סך כל אוכלוסיית הגליל מונה 1,606,312 תושבים, המהווים שיעור של 17.32 אחוזים מתושבי מדינת ישראל. שטח הגליל הוא 4,473 קמ"ר בהם פזורים 424 יישובים, המשויכים ל 95 רשויות מקומיות, באופן הבא:

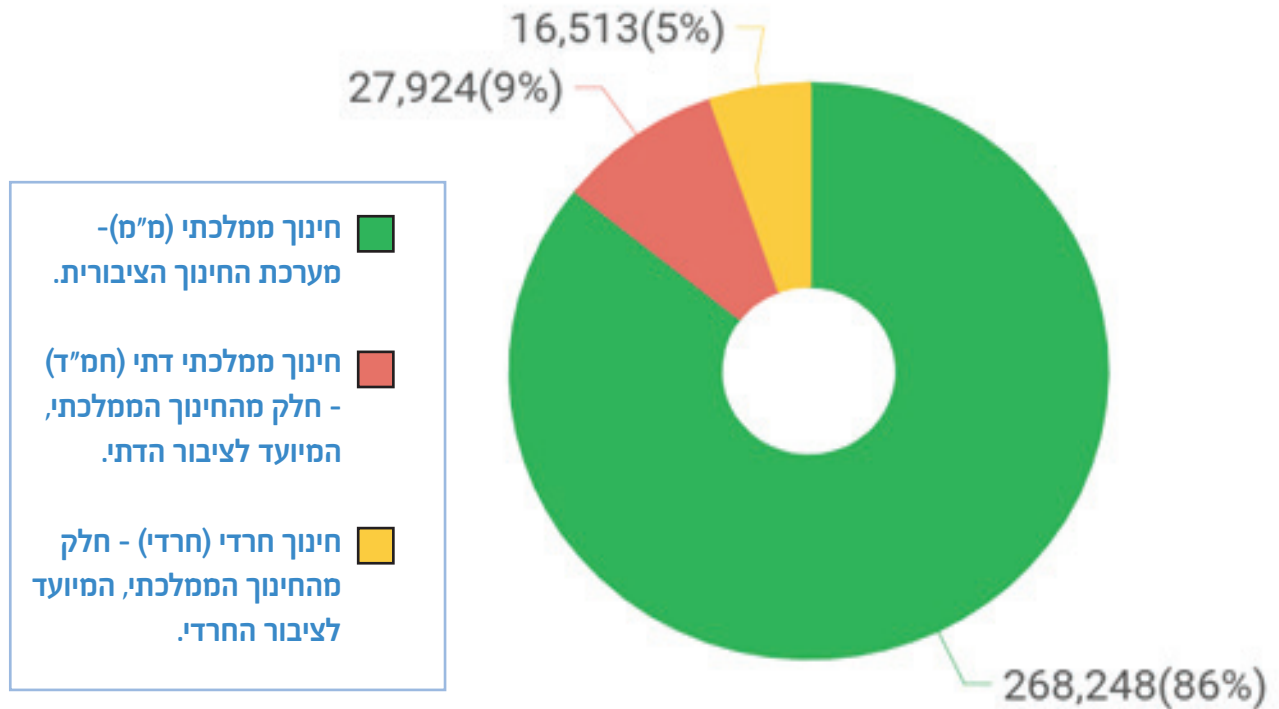
על פי חוק בשטחו של הגליל ישנן 95 רשויות מקומיות אשר כוללות:

- 16 ערים, 4 מתוכן מהחברה הלא יהודית.
- 15 מועצות אזוריות, 2 מתוכן מהחברה הלא יהודית.
- 344 יישובים כפריים - קיבוצים, מושבים ויישובים קהילתיים.
- 63 מועצות מקומיות, 51 מתוכן מהחברה הלא יהודית.
- 1 מועצה מקומית תעשייתית.

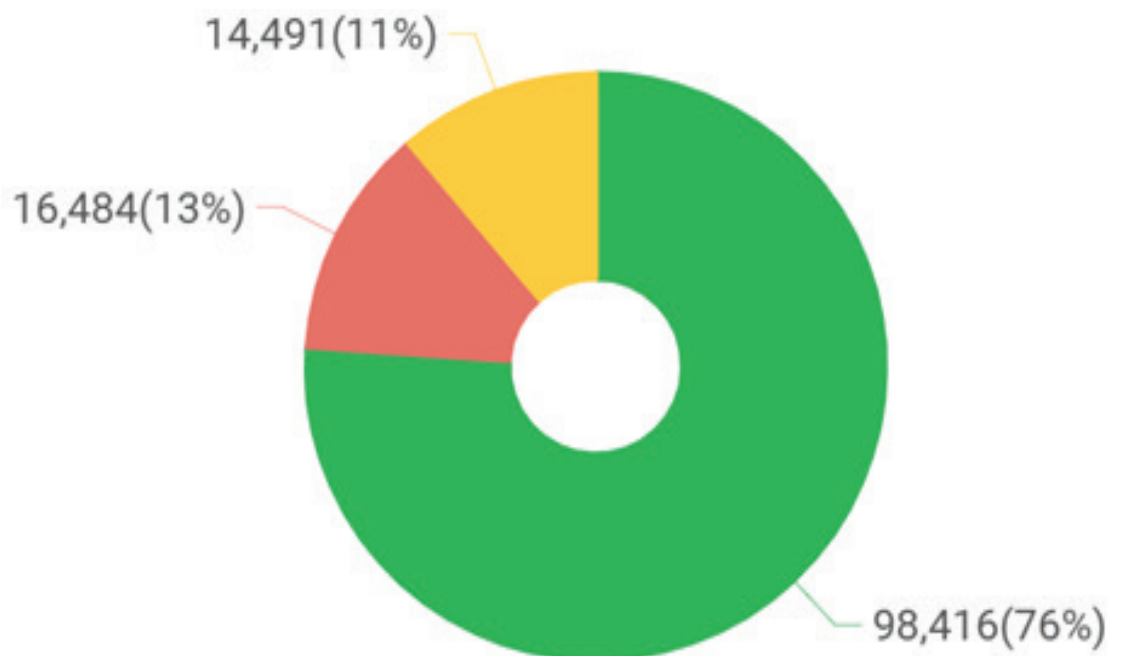

שיקוף נתוני בסיס בגליל בתחום החינוך |

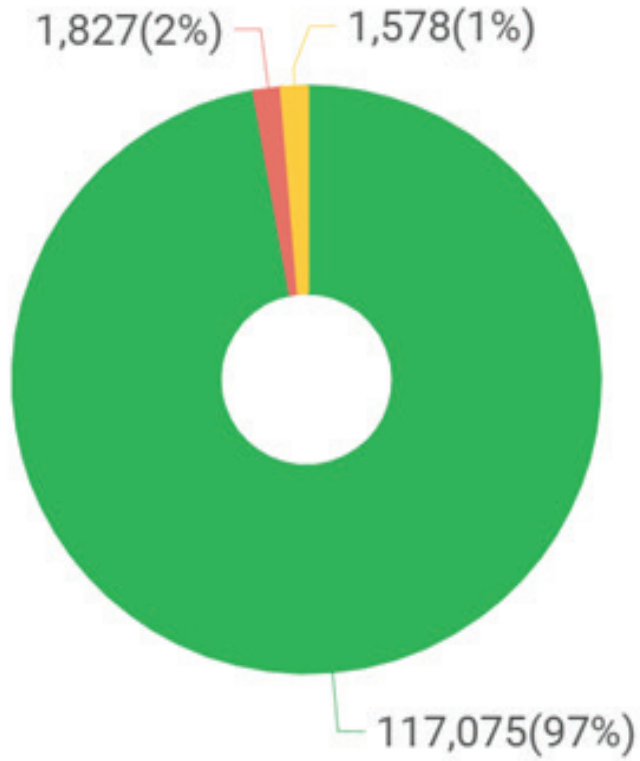
להלן סיווג פיקוח התלמידים בכלל הגליל בשנת 2022

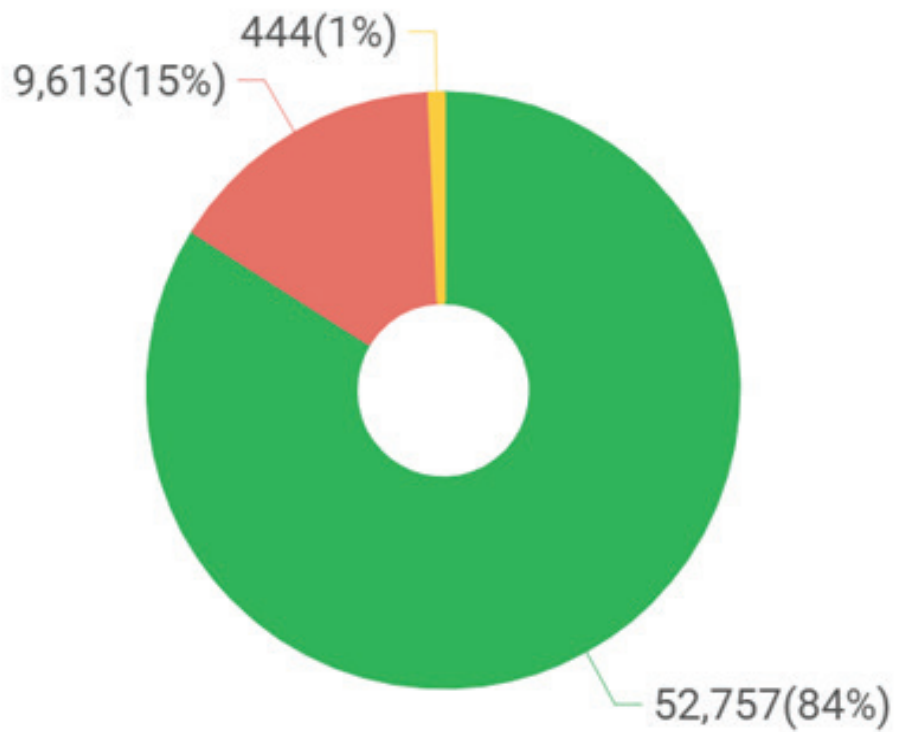
להלן סיווג פיקוח התלמידים בכלל העיריות בלבד בגליל בשנת 2022

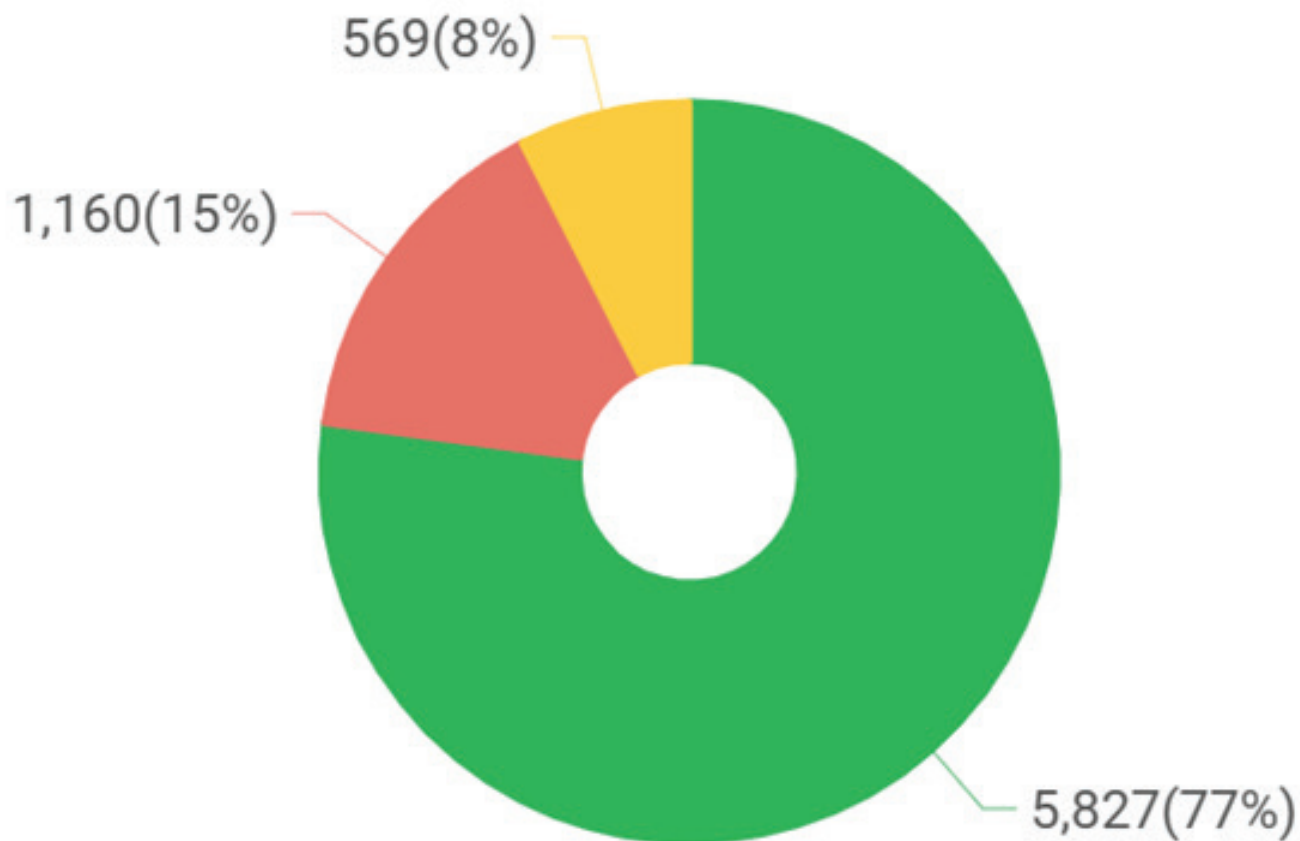
להלן סיווג פיקוח התלמידים בכלל המועצות המקומיות בלבד בגליל, בשנת 2022

להלן סיווג פיקוח התלמידים בכלל המועצות האזוריות בלבד בגליל, בשנת 2022

להלן סיווג פיקוח התלמידים בעיר כרמיאל בשנת 2022

ניתן לראות את השוני בצביון בין סוגי מעמד הרשויות, כך שבמועצות האזוריות כמעט ואין תלמידים חרדים ובמועצות המקומיות אשר רובן מהחברה הלא יהודית המצב דומה ואף ישנו שיעור מינורי של תלמידים מהחמ"ד.

כרמיאל מציגה מצב של עיר ומערכת חינוך הטרוגנית ובריאה, בה ישנו ייצוג מהחברה החרדית, לתלמידי החמ"ד וכן כמובן ישנה הטרוגניות נוספת בתוך הפלח הממלכתי של תלמידים מהחברה היהודית והלא יהודית וכמובן עולים יוצאי ברית המועצות ובשנתיים האחרונות בגל עלייה נוסף ממזרח אירופה.

שיקוף נתוני בסיס בגליל בתחום החינוך:

בגליל כידוע פועלות מכללות אקדמיות, מכללות טכנולוגיות ללימודי הנדסאים וטכנאים ואף ישנם למעלה מ-20 מכוני מחקר שונים, ברמת מיצוב ממוצעת באופן בינוני.

שיעור האקדמאים הממוצע בישראל מכל מחזור, הנו כ-48% לערך עפ"י מכון אהרון למדיניות כלכלית באוניברסיטת רייכמן. אשר למצב בגליל, לפי נתוני הרשות לפיתוח הגליל, שיעור האקדמאים עומד על כ-37% עד 42% לערך, כאשר ניתן לראות מגמה גוברת של אקדמיזציה ובעיקר בקרב החברה הערבית.

מתוך זאת, במסגרת המוסדות האקדמיים בגליל, עיקר בוגרי לימודי הנדסה [מהנדסים] הנחשקים בשוק העבודה ומהווים עוגן בתוך סערת שוק העבודה המשתנה בעידן המודרני, הנם מהמכללה האקדמית כנרת והמכללה האקדמית להנדסה בראודה שבכרמיאל.

לימודים מדעיים נוספים, מתקיימים גם במכללה האקדמית תל חי באצבע

הגליל ואף במכללה האקדמית גליל מערבי. בנוסף, כאמור קיימים לימודי הנדסאות [הנדסאים] במכללה הטכנולוגית כנרת, המכללה האזורית צפת, המכללה הטכנולוגית תל חי, המכללה הטכנולוגית נף הגליל, המכללה להנדסאים בסח'נין והמכללה להנדסאים אורט בראודה בכרמיאל.

מחקרים של ה??????, אגף הכלכלנית הראשית במשרד האוצר, חטיבת המחקר בבנק ישראל, במכון אהרון לתכנון מדיניות כלכלית באוניברסיטת רייכמן ונוספים, מעידים כי ההון האנושי הטכנולוגי והמדעי הנו מרכיב מרכזי, ליצירת תעשייה מבוססת טכנולוגיה, ליצירת בסיס איתן לאופק תעסוקתי איכותי בעל שכר גבוה ולתשואה משקית כוללת עבור המדינה.

המוסד האקדמי המרכזי כיום בגליל, להכשרת מהנדסים ואף הנדסאים הנו המכללה האקדמית בראודה שבכרמיאל. במכללה לומדים במגמות מובילות מבחינת

תרומה לפיריון הכולל במשק וביקוש בשוק התעסוקה, כגון הנדסת תוכנה, הנדסת מערכות מידע, הנדסת מכונות, הנדסת חשמל ואלקטרוניקה, הנדסת ביוטכנולוגיה, הנדסה אזרחית, הנדסה אופטית, הנדסת מערכות מידע, הנדסת תעשייה וניהול, מתמטיקה יישומית, ביוטכנולוגיה וכד'.

בנוסף, במכללה האקדמית להנדסה בראודה מתקיימת פעילות ענפה של רשות המחקר, הפועלת לטיוב ההליך המחקרי ולאגום משאבים למחקרים, בין היתר באמצעות חברת אופק אשכולות בע"מ אשר הוקמה ע"י המכללה במטרה לעודד את המחקר שמתבצע בתחומה ולהרחיב את קשריה עם התעשייה. לצד זאת, פועלים גם מאיץ הגליל לתעשייה חכמה המשמש כאקסלרטור משנת 2013 במסגרת המכללה ומאיץ עסקי נוסף הפועל במסגרת מנהלת פארק התעשייה בר-לב הסמוך לכרמיאל, על מנת ללוות ולהעצים חברות הזנק המקדמות חדשנות בתעשייה.

מכאן אנו למדים שישנה תשתית איכותית להשכלה ומחקר הולמת בכרמיאל, אשר יש להעצימה ולהתאימה באופן רציף לעידן המודרני, כדי שתמשיך להוות עוגן מרכזי למיצוי ההון האנושי ולפיתוח התעשייה בכרמיאל ובגליל כולו. ראוי לחזור ולציין כי בכרמיאל ישנו שיעור רב של אקדמאים, הולך וגובר מהמובילים בערי הגליל, במגוון גילאים.

להלן, טבלת נתונים משנת 2022 המדגישים זאת, מתוך נתוני מרכז המידע והמחקר של הרשות לפיתוח הגליל:

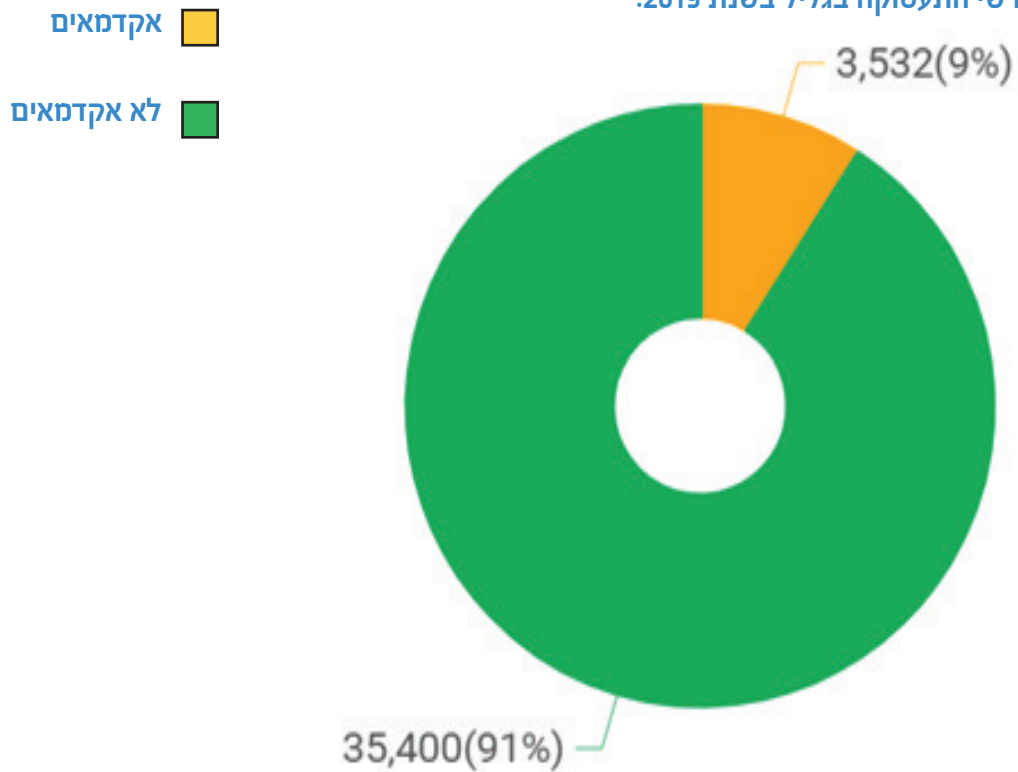
שם הרשות	מעמד מוניציפאלי	סה"כ סטודנטים	סטודנטים בני 20-24	סטודנטים בני 35-54
בית שאן	עירייה	1,288	406	1,393
טבריה	עירייה	2,564	769	2,440
טמרה	עירייה	1,911	901	1,711
יקנעם עלית	עירייה	1,979	459	7,056
כרמיאל	עירייה	4,379	1,168	6,366
מגדל העמק	עירייה	1,559	413	2,028
מעלות תרשיחא	עירייה	1,251	411	1,882
נהריה	עירייה	4,674	1,128	8,541
נוף הגליל	עירייה	2,450	848	6,651

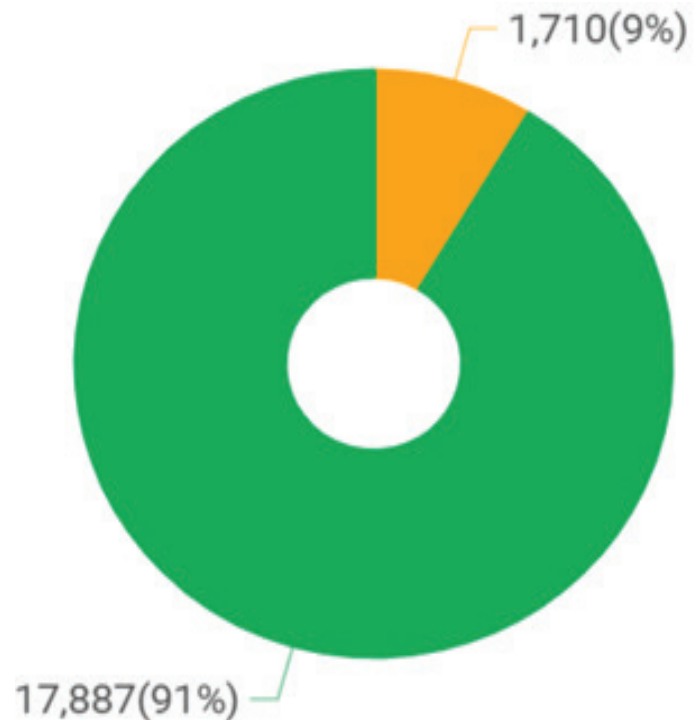
שיקוף נתוני בסיס בגליל בתחום התעסוקה:

בהתאם למרכז מחקר ומידע מטעם הרשות לפיתוח הגליל, הנשען על נתוני רשות התעסוקה, ניתן להבין מצב כללי בשוק התעסוקה בגליל. בדקתי את שנת 2019, כיוון ששנת 2020 אינה משקפת מהימנה את המצב, בשל התמשכות משבר הקורונה.

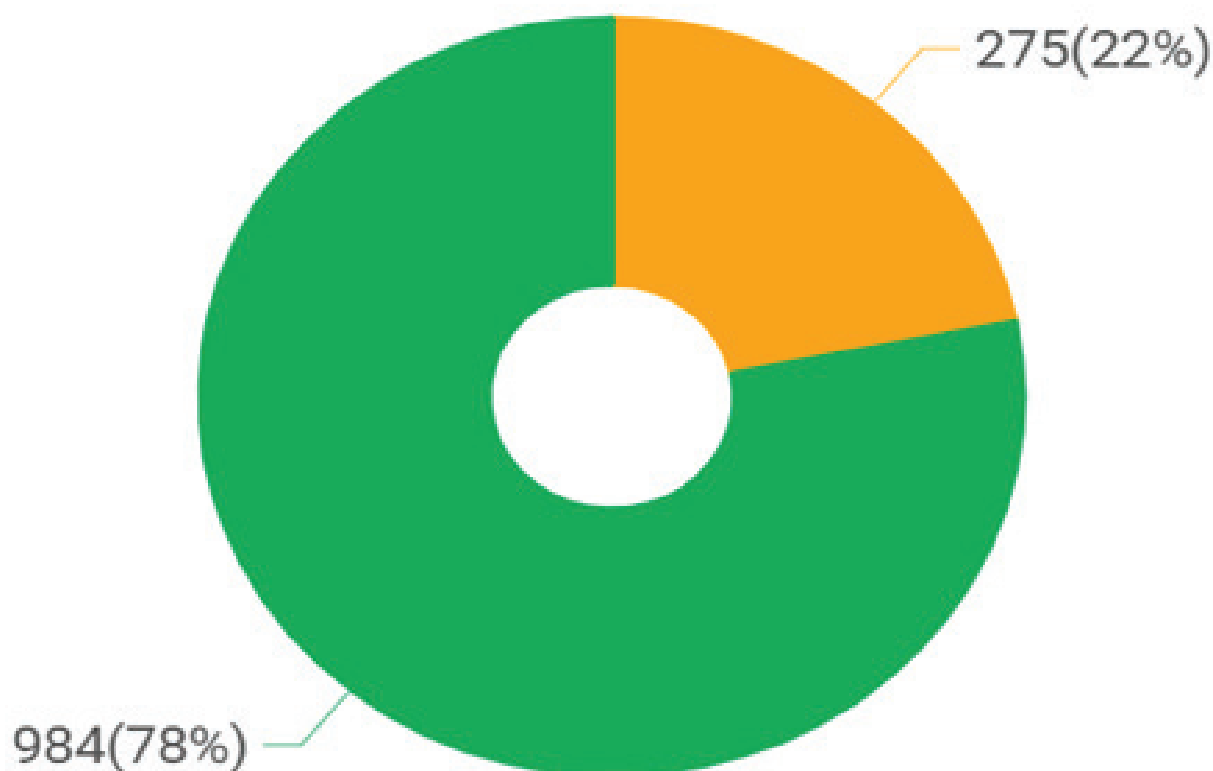
מצב דורשי התעסוקה בגליל בשנת 2019:

מצב דורשי התעסוקה בערי הגליל בלבד (ללא מועצות מקומיות ומועצות אזוריות), בשנת 2019:

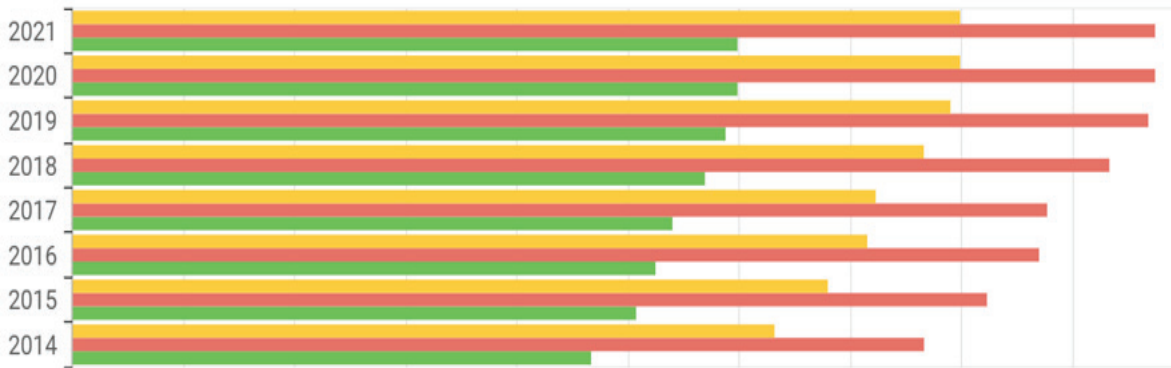
בשנת 2019 שיעור האבטלה בכרמיאל עמד על כ-5% (1,259), זהו שיעור משקף ביחס לערי הגליל. מצב דורשי התעסוקה בעיר כרמיאל בלבד בהקשר אקדמאים/לא אקדמאים, בשנת 2019:

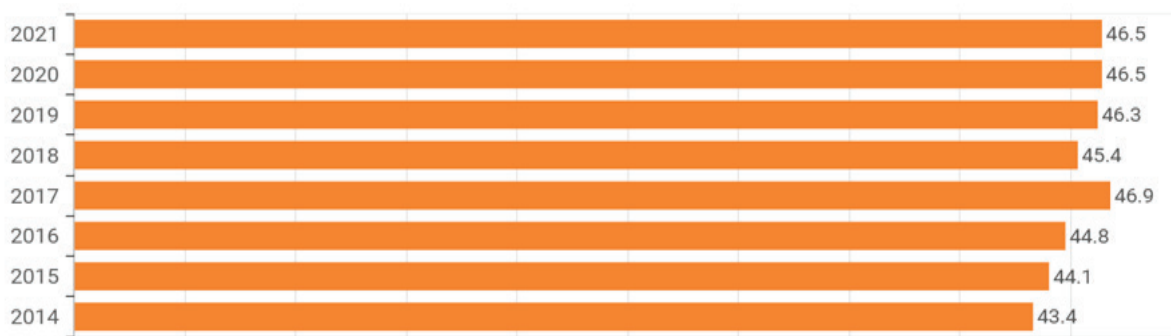
ניתן לראות כי אין שוני בשיעור דורשי העבודה בגליל ביחס לממוצע תושבי ערי הגליל, אך ישנו שוני ביחס לעיר כרמיאל. הסיבה לכך שמתוך דורשי העבודה בכרמיאל שיעור של 22% הנם אקדמאים (בשנים 2017 ו-2018 שיעורם היה 20%), הנה עובדה אשר נוצרה בשל שתי מגמות מצרפיות, אחת 'האקדמיזציה' החיובית של תושבי כרמיאל והשנייה היעדר תעסוקה הולמת עבורם, כך שאין נק' איזון בין הביקוש וההיצע לאקדמאים בכרמיאל.

מצב השכירים העובדים בגליל: |

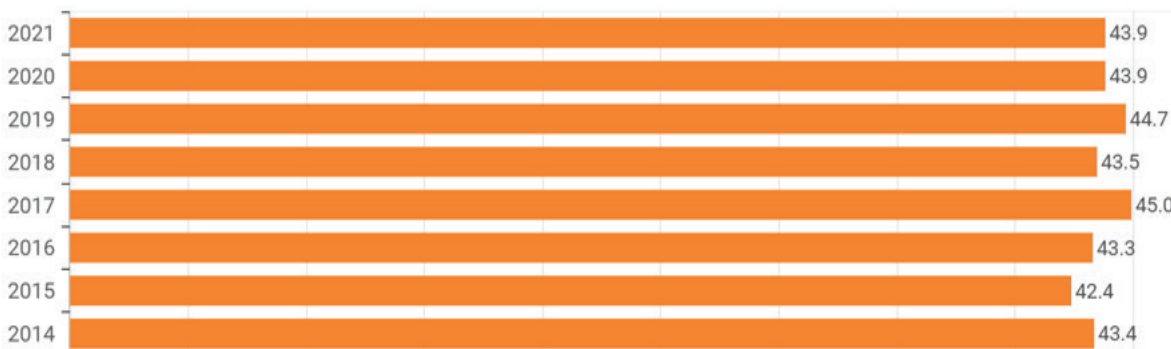
ניתן לראות את מצב השכר של שכירים בכל הגליל, לאורך השנים, כך ששכר ממוצע לגברים הנו כ-9,754 ₪ ושכר נשים ממוצע הנו כ-5,995 ₪, דהיינו השכר הממוצע בגליל לשכיר הנו כ-8,000 ₪ בלבד. עוד אציין, כי השכר הממוצע של תושבי המועצות האזוריות הנו כ-9,700 ₪, גבוה יותר, אך יחסית נמוך גם הוא

כאשר אנו בוחנים, את שיעור העובדים השכירים בכלל הגליל, אשר משתכרים מתחת לשכר המינימום, אלה הנתונים:

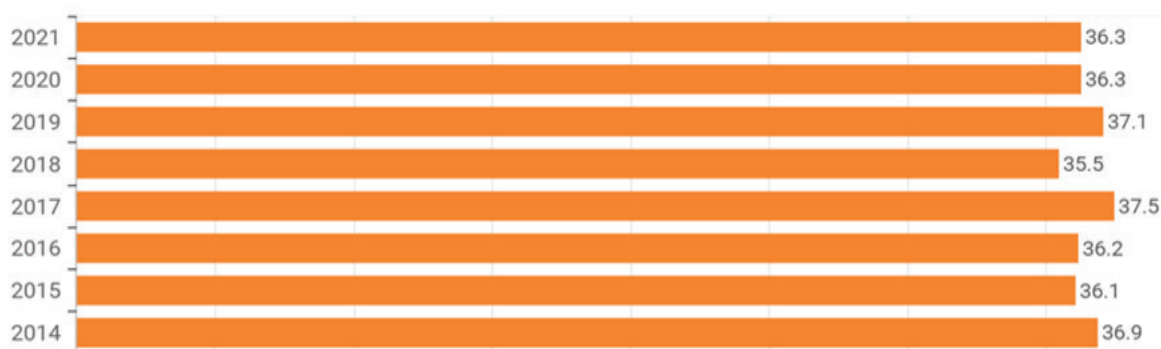

כאשר אנו בוחנים, את שיעור העובדים השכירים בכלל ערי הגליל בלבד, אשר משתכרים מתחת לשכר המינימום, אלה הנתונים:

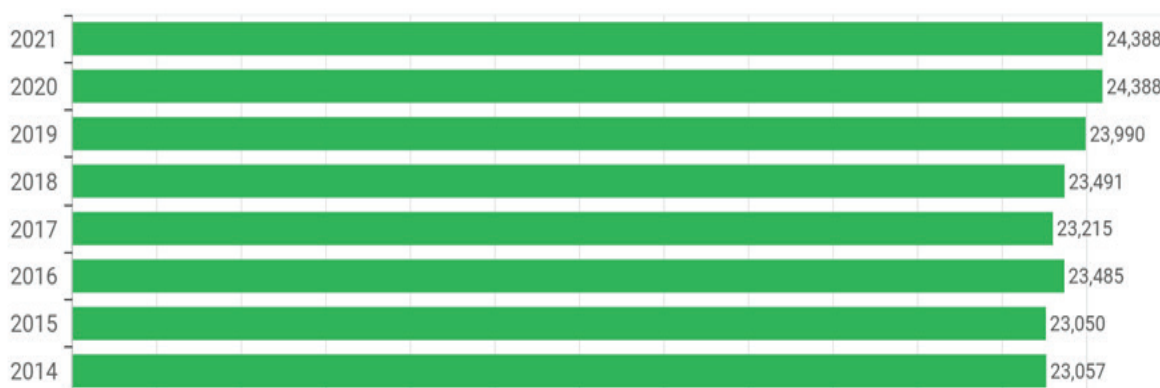

ניתן לראות כי אין שוני בשיעור דורשי העבודה בגליל ביחס לממוצע תושבי ערי הגליל, אך ישנו שוני ביחס לעיר כרמיאל. הסיבה לכך שמתוך דורשי העבודה בכרמיאל שיעור של 22% הנם אקדמאים (בשנים 2017 ו- 2018 שיעורם היה 20%), הנה עובדה אשר נוצרה בשל שתי מגמות מצרפיות, אחת 'האקדמיזציה' החיובית של תושבי כרמיאל והשנייה היעדר תעסוקה הולמת עבורם, כך שאין נק' איזון בין הביקוש וההיצע לאקדמאים בכרמיאל.

שיעור העובדים השכירים בכרמיאל בלבד, אשר משתכרים מתחת לשכר המינימום, אלה הנתונים:

היקף העובדים השכירים בפועל, בעיר כרמיאל הנו כך:

אמנם השיעור טוב יותר מהממוצע הגלילי ואף מממוצע הערים והמועצות האזוריות, אך עדיין גבוה מאוד. כפי שניתן לראות, כ-36% מתושבי כרמיאל העובדים כשכירים, משתכרים מתחת לשכר המינימום, שהם כ-8,850 עובדים שכירים, תושבי כרמיאל. כלומר, אמנם שיעור האבטלה עומד רק על 5% וישנו בכרמיאל היקף אקדמאים גבוה, אך ממוצע השכר של תושבי כרמיאל נמוך מאוד - עובדה המעידה על מחסור קשה במשרות איכותיות בעלות שכר הוגן. נתוני האוכלוסייה בכרמיאל יחסית גבוהים, שכן הדירוג החברתי כלכלי לפי נתוני הלמ"ס 2019 הנו 6, ביחס לממוצע הגלילי שהוא פחות מ-4 המשקף בין היתר את היקף האקדמאים הגבוה. מכאן, שמקור הבעיה הנו יותר בהיצע המשרות ופחות בהון האנושי.

חינוך

שיעור הזכאות לבגרות הממוצע בגליל, נמוך מהממוצע הארצי אשר בתשפ"א עמד על כ- 76%. בתוך הגליל, המרחב הכפרי מוביל בשיעור הזכאות לבגרות על המרחב העירוני. כאשר מסתכלים נקודתית על תלמידי כרמיאל, ניתן לראות כי שיעור הזכאות לבגרות בשנה"ל תשפ"א עמד על 80.5%, שהם אמנם מעל הממוצע המדינתי, אך שיעור הזכאות לבגרות אינו המדד המרכזי של מערכת החינוך בכרמיאל, כי אם הגדלת שיעור זכאי ה"בגרות המצטיינת", אשר בשנה"ל תשפ"א עמד על 5.6% בלבד ושיעור הזכאות ל"בגרות טכנולוגית מצטיינת", אשר בשנה"ל תשפ"א עמד על 6.3% בלבד ושיעור .

כלומר, היקף ואיכות הלימודים המדעיים טעון שיפור באופן משמעותי בכרמיאל. בלעדי הגדלת שיעור הזכאים ל"בגרות מתמטית מדעית איכותית" לתלמידי כרמיאל יהיה קשה יותר להשתלב בשוק התעסוקה הטכנולוגי במדינת ישראל ולהשתכר בשכר גבוה.

אקדמיה ומחקר

באזור הגליל ישנן מכללות אקדמיות וטכנולוגיות ומכוני מחקר בינוניים ומתחדשים כפי שהוצג לגבי הפעילויות במכללה האקדמית להנדסה בראודה, במרכז החדשנות כנרת KIC הפועל במסגרת המכללה האקדמית כנרת, במרכז ידע גליל (מיג"ל) הפועל בסמוך למכללה האקדמית תל חי וכדומה. בנוסף, ישנם מכוני מחקר ופיתוח אזוריים לחקר תחומים קונקרטיים ברחבי הגליל הנתמכים על-ידי משרדי הממשלה, אך המגמה הכוללת הנה שמכוני המחקר בכללותם אינם בעלי השפעה מספקת ברמה הלאומית והבינלאומית וכן עדיין אין החלטה סופית ויישומית על הקמת אוניברסיטה בגליל.

התיישבות

אמנם ישנו לכאורה מאמץ ממשלתי רשמי לפיזור האוכלוסייה על פני הארץ מתוך מטרה לחזק את ההתיישבות בגליל, אך הלכה למעשה אין הדבר קורה. לצערנו, לא קיימת הלימה בין התשומות והפעולות, לתפוקות והתוצאות הנדרשות. בפועל ישנה הגירה שלילית מתמשכת מהגליל למרכז הארץ ולכן ישנם נטלים ציבוריים רבים גם על מחוז המרכז וגם על מחוז הגליל.

בתוך הגליל, ישנה הגירה מהמרחב העירוני לכפרי, הגירה מיישובי החברה הערבית בין היתר בשל חסמי פיתוח תכנוניים מקומיים ברשויות הערביות אל הרשויות היהודיות הסמוכות וכן הגירה חרדית מרחבי הארץ אל המרחב העירוני היהודי בגליל.

תעסוקה

שיעור האבטלה בגליל הנו בין הגבוהים בארץ. בכל הפרמטרים שיעור התעסוקה בצפון נמוך ביחס לממוצע הארצי וביחס למרכז הארץ - בממוצע כללי, בשיעור תעסוקת גברים, אך בעיקר הפער ניכר בשיעור תעסוקת נשים. (50% משתתפות בשוק התעסוקה, מול ממוצע ארצי של קרוב ל 60%).

עפ"י נתונים של לשכת התעסוקה, עולה כי האבטלה בערי הצפון גבוהה יותר לעומת המועצות האזוריות וכי אחוז מחפשי העבודה הלא אקדמאים גבוה משמעותית בערים.

הבעיה הנה בעיקר אודות שכר העובדים, כך ששיעור של 46% מתוך העובדים השכירים בגליל, משתכר מתחת לשכר המינימום. השכר הממוצע לחודש של תושבי הגליל קטן מהממוצע הארצי בכ-30% (שכירים ועצמאיים) וכ-66% פחות ממוצע השכר בתעשיית ההייטק. היקף המשרות בשכר גבוה אינו בהלימה לעובדים מיומנים ולגבי תעשיות עתירות ידע הפער גדול יותר שכן שיעור העסקת תושבי הגליל בהייטק הנו כ-1% בלבד, לעומת כ-5% מתושבי מרכז הארץ.

תעשייה

בגליל ישנם למעלה מ-30 אזורי תעשייה שונים, כאשר כמחציתם מוכרים ככאלה ע"י משרד הכלכלה והתעשייה. במסגרת אזורי תעשייה אלה, פועלים כ-900 מפעלים, העוסקים בתחומים שונים, בעיקר בתעשייה מסורתית. בגליל אמנם ישנם מרחבים ועתודות פיתוח באזורי התעשייה, אך עיקרה המוחלט, מענף תעשיות הבסיס המתקדמות המהוות את מנוע הצמיחה הכלכלי המרכזי לגליל. החוסר בתעשיות העוסקות בטכנולוגיה מתקדמת, תעשייה עתירת ידע מעולמות המחשוב, האלקטרוניקה, הביוטכנולוגיה וכד', הוא הבעיה המרכזית והוא המפתח לפתרון רחב היקף עבור יכולתה של העיר כרמיאל לשמור על צביונה.

שנת 2021 הייתה שנת שיא להיי-טק הישראלי, עם היווצרותן של 30 חדי-קן חדשים ומעל 70 הנפקות כולל 21 הנפקות בשווי של יותר ממיליארד דולר. דו"ח של רשות החדשנות מצא כי חברות ההיי-טק מעסיקות כ-10% מכוח האדם בישראל, אחראיות ל-15% מהתמ"ג ול-43% מהייצוא הישראלי, כמו גם ל-40% משווי החברות הנסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב.

הגליל אמנם בעל אוכלוסייה הטרוגנית ורוויית אקדמאים, אזורי תעשייה ורצון רב לתעסוקה איכותית, אך התכנון הממשלתי ליצירת רעיונות תוכן מארגנים, התכנון התעסוקתי ומודל התמרוץ הלקוי לחברות עוגן להתפתח ו/או להעתיק מיקומם לגליל לוקה בחסר. כדי לחולל שינוי, על מדינת ישראל לתמוך ולחזק את כרמיאל כבירת הגליל, להשקיע משאבים לאומיים לפיתוחה ולסייע בקידום והגברת הטבות המס עבור תושבי העיר, עבור יזמים וחברות, והן בקידום השקעות לאומיות ייעודיות במגוון תחומים.

בריאות

ישנה בגליל פריסה של בתי חולים מרחביים בחברה היהודית בערים צפת, טבריה, עפולה ונהריה ובחברה הערבית בעיר נצרת. בחלקם פועלים מכוני מחקר וכמובן מעבדות לצד פריסה מיטבית כמובן של קופות החולים. ישנן תוכניות ממשלתיות לפיתוח ההון האנושי בתחום הרפואה בגליל. עבור סטודנטים וסטאז'ארים גובשה תוכנית 'בוחרים גליל', עבור מתמחים ברפואה גובשה תוכנית 'מנהיגות רפואית בגליל', עבור תלמידי תיכון גובשה תוכנית 'פרחי הנדסה ביו-רפואית' וכד'.

אמנם ישנה פריסה, בינוי ותוכניות העצמה עם הישגים מוגבלים המחייבים תמרוץ אפקטיבי יותר, אך מבדיקות מקצועיות אשר נעשו בתחום עולה כי ישנו חוסר וצורך לשדרוג בשלושה מרכיבים מרכזיים: מיכון חדשני ומעבדות, איכות הדרגים הניהוליים, איכות פעילות מכוני המחקר ובעיקר פיתוח יחסי הגומלין עם התעשייה הגלילית והגופים הציבוריים.

תרבות

הגליל כידוע הוא בעל הטרוגניות התיישבותית מרבית וכך גם ההיצע התרבותי שלו, באמצעות פסטיבלים בהקשרי תוכן כגון יין, זית, עגורים, חג המולד, מורשת וכד' וכן פסטיבלים בהקשרים אתניים כגון: הצ'רקסי, כתר המזרח, לילות רמדאן, עין גב מיסודה של התנועה הקיבוצית ועוד. הגליל עשיר ורב תרבותי בפסטיבלים, אך דל במוסדות ומוזיאונים בעלי מיצוב רם ברמה המחוזית, ברמה הלאומית וברמה הבינלאומית.

תיירות

ישנו פער אדיר בין הפוטנציאל הגלילי, לתשתיות התיירות הנדרשות. סקרי תיירות נכנסת של משרד התיירות, מעידים כי התייר הנכנס, מבקר בעיקר בירושלים, בים המלח, בתל אביב וביפו וכאשר הוא מבקר בגליל, הוא בעיקר נחשף נקודתית לעכו, לכפר נחום וכד', אך אינו נחשף מספיק לקסמו של הגליל עצמו. אמנם ישנם מקבצי מלונאות במספר רשויות, ישנם כ-3,000 חדרי אירוח וכן צמיחה של חדרי אירוח בקרב הרשויות הדרוזיות, אך הנגשת התיירות באמצעות חידוש תשתיות התיירות, הסיפור התיירותי, ארגון חבילות התיירות האזוריות באמצעות גופים מרחביים והקשר המקצועי עם סוכנויות התיירות מחייב שיפור. כל זאת על מנת שהגליל ייחשף יותר, ילוננו בו והתיירות תתרום יותר לכלכלה הגלילית, תוך מתן דגש על פיתוח התעסוקה בתחום התיירות באזורנו. כרמיאל, בהחלט יכולה וצריכה לקחת חלק בענף התיירות הגלילית, בשל מרכזיותה הגיאוגרפית בגליל והמרחב התרבותי העשיר בו הנו מצויה.

משמעויות לאומיות, מרחביות ועירוניות הנגזרות מן המצב הקיים

מצופה מהממשלה לקדם החלטות, אשר יחזקו ויעצימו את הגליל, אך כאשר הדבר אינו קורה אלה המשמעויות המרכזיות של ההזנחה רבת השנים:

המשמעויות הלאומיות:

- המדינה מתמרצת באופן עקיף את הדור הצעיר להגר למרכז הארץ ויוצרת נזק בשני המחוזות.
- המדינה מרדדת בגליל את ההתיישבות הגמישה והחזקה, הדור הצעיר מהחברה היהודית.
- המדינה אינה מתמרצת מספיק, באמצעות הטבות ומיסוי הגירה חיובית לגליל.
- המדינה כושלת ביצירת היקף נדרש של עוגני תעסוקה איכותית בגליל.
- המדינה יכולה להגביר את היקף המבקרים בגליל, לרבות לינות.
- המדינה יכולה לחזק את תשתיות מוסדות התרבות בגליל.

המשמעויות המרחביות:

- פגיעה באטרקטיביות של מחוז הגליל, בדגש של הערים המרכזיות, כיוון שאינן בעלות עדיפות לאומית בהיבטים שונים ומגוונים.
- פגיעה באטרקטיביות של מחוז הגליל בדגש על הערים המרכזיות, בשל אי תקצוב תשתיות ציבוריות מרחביות בסיסיות בערים אלה.
- פגיעה בערים סמוכות לחברה הערבית, בשל עיכוב מתמשך בהשלמת תוכניות מתאר של הרשויות הערביות.

המשמעויות המרחביות:

- הממשלה צריכה בתיאום עם הערים המרכזיות, להגדיר את התוכן המקצועי המארגן את המרחב שלהן.
- הממשלה צריכה לפעול כך, שמרכיבי העוצמה המרחביים, יהיו בערים המרכזיות.

'תוכנית אלון', תשפיע על תהליך הגיבוש והקידום של המדיניות הממשלתית, כך שהנטלים והחסמים לפיתוח הגליל יצומצמו ו/או יוסרו לטובת פיתוחו והעצמתו של המרחבים העירוניים בגליל ובדגש על הערים המרחביות.

הפתרון הרב שכנתי

[ממשלה, עירייה, חברה אזרחית, מגזר פרטי]

העצמת העיר כרמיאל, מותנית בשיתוף פעולה עם השלטון המרכזי, אשר יסייע לרתימת ארגוני חברה אזרחית, קרנות פילנתרופיה, מחלקות אחריות תאגידית של חברות ציבוריות ותאגידים מהמגזר הפרטי.

ממשלה וכנסת

הבנה עמוקה לגבי התהליך שכרמיאל עוברת ומרכזיותה לטובת פיתוח הגליל, כך שתבוא לידי ביטוי בשנתו ה-60 של היישוב, במסגרת החלטת ממשלה מקיפה, אודות מרכיבי פיתוח, להעצמת כרמיאל.

חברה אזרחית

חסות ממשלתית לרעיון תוכן מארגן, תמיכתה להקמת אוניברסיטה ויצירת מקדמים למשיכת תעשייה עתירת ידע, יתרמו מאוד לפיתוח יחסי גומלין רציפים ומקצועיים עם האקדמיה, מכוני מחקר וארגוני חברה אזרחית רלוונטיים ואף קרנות פילנתרופיה בעלות ממשק ערכי עם חזון ופעילות העירייה.

מגזר פרטי

העירייה בשיתוף ואיזון אינטרסים עם השלטון המרכזי, תייצר תנאים מאפשרים לגורמי המגזר הפרטי להשתלב בתהליכי פיתוח והעצמת העיר, אודות פרויקטים אסטרטגיים כגון התחדשות עירונית, מיזמי תירות מלונאות וכפרי הארחה, מוסדות תרבות עסקיים, פיתוח מתקני ספורט, סחר ותעשייה טכנולוגית מתקדמת.

עיריית כרמיאל

הנהגת העירייה, תבין את תפקידה ההיסטורי של העיר ותוביל את התפתחות המרחב, באופן רב מגזרי לטובת גיבוש וקידום המדיניות הלאומית לפיתוח העיר כמנוף לפיתוח הגליל כולו.

כרמיאל, שיכונים ראשונים, 1964

'כרמיאל חדשה'-קטגוריות התוכן הממשלתיות להעצמת העיר

אופן השינוי - הצעת מחליטים מקיפה ורב תחומית

הואיל ולכרמיאל החוגגת 60 שנים, ישנם מאפיינים ייחודיים בעלי זיקה לאינטרס הציבורי הלאומי, ממשלת ישראל תקבל החלטה ממוקדת לפיתוח והעצמת העיר כרמיאל, בשנת 2024 אשר יישומה ימשך כשלוש שנים.

'תוכנית אלון', המהווה בסיס להצעת מחליטים, תכלול את המרכיבים הנדרשים, על מנת להוות פלטפורמת העצמה לעיר ולתושביה.

ההתערבות הממשלתית נדרשת, בארבעה מישורים:

1. הגדרות

2. פיתוח כלכלי

3. חינוך השכלה ומחקר

4. תשתיות שירות לתושב

כרמיאל החדשה הגדרות מחשלתיות

בירת הגליל -

כרמיאל, הממוקמת במרחב שבין הגליל התחתון לעליון, תוגדר כ'בירת הגליל', הגדרה אשר תסייע בהעצמתה כעיר מחוז, בעלת משמעות מרחבית, בהקשרים של תשתיות אזוריות נדרשות. כרמיאל, תוגדר כעיר בעלת מאפיינים ייחודיים וכן בעלת זיקה לאינטרס הציבורי הלאומי הרחב של יהוד ופיתוח הגליל, באופן אשר יסייע משפטית בהתמודדותה מול אתגרי פיתוח ייחודיים.

עיר אוניברסיטאית טכנולוגית -

העיר כרמיאל, תוגדר ע"י הממשלה כעיר אוניברסיטאית טכנולוגית ואף תקצה תקציב, אשר ישרת את פעילות יחסי הגומלין בין הרשות המקומית, לאקדמיה, למחקר ולתעשייה המקומית והמרחבית. ישנו בידול מהותי בין עיר אשר יש בה אקראית אוניברסיטה, לבין עיר אוניברסיטאית.

כרמיאל, בשיתוף פעולה עם המועצה להשכלה גבוהה, משרד הכלכלה והתעשייה ומשרד לחדשנות מדע וטכנולוגיה, תייצר מודל מיטבי לקידום העניין, אשר יתחיל בפעילות מחקרית של המרחב ויימשך בפעולות לטווחי הזמן השונים, כך

שיוכל לשמש מקרה בוחן לרשויות מקומיות נוספות בישראל וברחבי העולם.

עיר סטודנטיאלית -

המכללה האקדמית להנדסה בראודה בכרמיאל ובהמשך אוניברסיטת כרמיאל, צריכות להוות מעין 'חצר תמרוץ' וקליטה של צעירים איכותיים ואקדמאיים לעיר כרמיאל.

ככל שכרמיאל תדע לפתח תשתיות סטודנטיאליות ברחבי העיר עבור סטודנטים, כגון מרכזי למידה חדשניים, בילוי ופנאי וכן תגבש ותפתח תוכניות הקושרות את הסטודנטים לקהילה ולאזורי התעסוקה והתעשייה, באופן נרחב, כך תגבר הסבירות לשינוי המאזן הדמוגרפי והסוציולוגי בעיר.

מודל 'עיר סטודנטיאלית', יגביר סבירות להשאר צעירים, מקומיים וסטודנטים חיצוניים ואף ישפר את איתנות הרשות המקומית בשל כך צריכה, את מקומות הבילוי והפנאי, יחזק את חוסן הקהילה ואף יחזק ויתמרץ יזמים ותעשיינים לקשור גורלם עם העיר כרמיאל.

כרמיאל, בשיתוף פעולה עם המועצה להשכלה גבוהה, משרד הכלכלה והתעשייה, משרד הנגב הגליל והחוסן הלאומי והמשרד

לשוויון חברתי, תייצר מודל מיטבי לשילוב והטמעת סטודנטים במרחב העירוני אשר יקרא מודל 'עיר סטודנטיאלית'. העיר כרמיאל תוגדר כ'עיר סטודנטיאלית', ותקדם פעולות תשתית פיזיות וחברתיות למימוש המיצוב, לרבות הרחבת פעילות כפרי הסטודנטים.

עיר קולטת עלייה -

כרמיאל אשר קולטת עלייה לאורך השנים, תוגדר רשמית כעיר קולטת עלייה ע"י הממשלה, מתוך כוונה לקבל עדיפות לאומית בקליטת עולים.

הממשלה תנחה את משרד העלייה והקליטה, נציגי הסוכנות היהודית ונציגי עיריית כרמיאל, לגבש 'תוכנית חומש לעלייה ולקליטה', אשר תכלול בעיקר פעולות לשיפור ההתמחות העירונית בלעודד עלייה לכרמיאל בקרב יהודי התפוצות ובהקמת והכנת תשתיות עירוניות ראויות לתהליכי קליטה מיטביים.

כרמיאל החדשה

פיתוח כלכלי

במטרה להביא לפיתוח כלכלי ולקידום חברתי של מרחב העיר כרמיאל, ע"י תעסוקה איכותית, העלאת פריון העבודה, עידוד פעילות מחקר ופיתוח תעשייתי, עידוד השקעות ופיתוח התיירות במרחב, תתבצע השקעה במרחב העיר כרמיאל, בהתאם לפירוט הבא:

כלכלה ותעשייה

רעיון מארגן - אקוסיסטם -

מרחב בית הכרם, זקוק לרעיון מארגן כפי שנושא הפודטק, הביוטכנולוגיה ומזון מארגן את מרחב אצבע הגליל ותורם לקשר יחסי הגומלין בין האקדמיה והמחקר לתעשייה והרשויות המקומיות. לפיכך, הממשלה תנחה את נציגי משרדי הכלכלה והתעשייה, המדע החדשנות והטכנולוגיה והנגב הגליל והחוסן הלאומי, לגבש רעיון מארגן עם נציגי הרשויות המקומיות בראשות עיריית כרמיאל ונציגי הגורמים הרלוונטיים במרחב, כך שיוגדר ממשלתית אקוסיסטם אשר יהווה בסיס עוגן להתפתחותה של התעשייה הנכונה במרחב.

חוק עידוד השקעות הון -

חוק זה נועד לעודד השקעה בתעשייה בישראל. אחת ממטרותיו

היא לקדם את ישראל בתחרות המס ביחס למדינות אחרות. מטרה אחרת היא לעודד קיום עסקים בפריפריה. לעניין ההטבות מבחין החוק בין מפעל באזור פיתוח א', מפעל באזור פיתוח ב' ומפעל באזור אחר, בהתאם לקריטריונים שונים, לרבות אזורי תעשייה מרחביים במחוז הצפון. לפיכך, הממשלה תנחה את משרד הכלכלה והתעשייה ורשות ההשקעות, לקדם הסדרה כי אזורי התעשייה בתוך מרחב העיר כרמיאל בהווה ובעתיד, במסגרת יישומה של תוכנית המתאר, יחשבו תמיד ככאלה באזור פיתוח א', במסגרת חוק עידוד השקעות הון.

מפעלי עוגן -

הממשלה תנחה את משרד הכלכלה והתעשייה לבחון את עדכון וטיוב התנאים של "מפעלי עוגן"

המאפשרים השתתפות בהוצאות העברתם והוצאות תפעולם, לפארק התעשיות בר-לב הסמוך לכרמיאל וכן לאזור התעשייה במרחב העיר כרמיאל.

העלאת הפריון של עסקים קטנים ובינוניים -

בהתאם לתוכנית אלון, הממשלה תנחה את הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים במשרד הכלכלה והתעשייה, לגבש תוכנית להעלאת הפריון בעסקים קטנים ובינוניים וכן להרחיב את התוכנית להטמעת כלים למסחר מקוון בעסקים קטנים ובינוניים במרחב העיר כרמיאל.

תיירות

מענקי פיתוח -

בהמשך למדיניות משרד התיירות לקדם ולעודד הוספת מתקני אכסון בישראל, המשרד יבחן בחיוב פרסום נוהל הקמה והרחבה של בתי מלון ונוהל השבת מבנים לשימוש מלונאי והסבת מבנים לבתי מלון בעיר

כרמיאל, אשר במסגרתם יינתן מעמד "מפעל מאושר" בהתאם לחוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959.

פיתוח תשתיות תיירות -

הממשלה תנחה את משרד התיירות להשתתף בתקצוב תשתיות תיירות

ציבוריות במרחב העיר כרמיאל בהתאם לנוהל פיתוח תשתיות ציבוריות (צת"פ) של משרד התיירות ובכפוף להגשת בקשה פרטנית ע"י העירייה.

הבינוי והשיכון

התחדשות עירונית -

משרד השיכון, באמצעות הרשות הממשלתית להתחדשות עירונית יגבש ויישם תוכנית פיילוט מתקדמת ומסובסדת להתחדשות עירונית בפריפריה הגיאוגרפית, בעיר כרמיאל, אשר תהווה מודל לערי הגליל.

הממשלתית "דירה להשכיר" יקדם יחד עם עיריית כרמיאל, פרויקטים למגורים במסגרת שכחת ארכת טווח, המיועדים לצעירים ולמשפחות צעירות.

הסכם גג -

הממשלה תנחה את רשות מקרקעי ישראל, לקדם תכנון וחתימה עם עיריית כרמיאל על הסכם גג, בכפוף לכך שכרמיאל תוגדר בירת הגליל,

עיר אוניברסיטאית, בעלת תשתיות מרחביות מתקדמות.

שיווק מרכזים לבני מקום -

הממשלה תנחה את משרד הבינוי והשיכון ומועצת רשות מקרקעי ישראל, לבחון כי יוקצו יחידות דיור ומגרשים לבנייה לבני מקום, בעיר כרמיאל בשיעור של 80% באופן קבוע.

שכירות ארוכת טווח -

משרד השיכון, באמצעות החברה

תחבורה

נתיבי ישראל - מחלף רמת נבון -

שכונת 'רמת נבון', המשיקה לכביש הבינעירוני 85 מונה כיום כחמשת אלפי תושבים והנה צפויה לאכלס כעשרים אלף תושבים ועדיין בשלב זה, אין תכנון להקמת מחלף ייעודי עבור כניסה מכביש 85 אל השכונה המתפתחת.

נתיבי ישראל - מחלף גבעת רם -

הממשלה תנחה את משרד התחבורה, כי יקדם באמצעות חברת נתיבי ישראל את ביצועו של המחלף המחבר את שכונת גבעת רם המתפתחת ומונה אלפי תושבים לכביש 784.

רכבת ישראל -

הממשלה מנחה את משרד התחבורה, כי באמצעות חברת רכבת ישראל, יבחן ויעדכן את קווי ושעות הפעילות בתחנת רכבת כרמיאל, בתיאום עם נציגי עיריית כרמיאל, כך שיותאמו לתושבי העיר

לפיכך, הממשלה תנחה את משרד התחבורה, כי בתיאום עם מנהל התכנון, המועצה הארצית לתכנון ובנייה ונציגי העירייה לבחון את תוכנית המתאר בעניין זה אשר טרם אושרה סופית, לפי העניין.

ומבקריה.

הרשות הארצית לתחבורה

ציבורית -

לאור ניתוק של שכונות שלמות ברחבי העיר מתחבורה ציבורית סדירה, הממשלה תנחה את משרד התחבורה, כי באמצעות הרשות הארצית לתחבורה ציבורית, יפעל על מנת שיהא כיסוי מיטבי של קווי התחבורה הציבורית ברחבי העיר.

מנהל התכנון, חיזוק מחלקת ההנדסה -

לאור צפי ההתפתחות של העיר כרמיאל בעתיד, עפ"י תוכנית המתאר המצויה בהליכי אישור לכדי 120 אלף תושבים ולאור מצב יח' ההנדסה

העירונית והועדות המקומיות לתכנון ובנייה ברחבי הארץ בהקשרי תקינה, כ"א, תמרוץ והספק, הממשלה תנחה את משרד הפנים, כי באמצעות מנהל התכנון ובתיאום עם איגוד מהנדסי ואדריכלי ערים, יגבש

ויקיים מתווה הליך לחיזוק מחלקת ההנדסה והועדה המקומית לתכנון ובניה, כמודל לרשות מקומית בינונית בהיקף תושביה.

אוצר

רשות המיסים, הטבת מס -

לאור מצבן הייחודי של הערים היהודיות בגליל ואתגריהן ההתיישבותיים, הממשלה תנחה את רשות המיסים וחברי ועדת הכספים של הכנסת, כי במסגרת עדכון הקריטריונים למתן הטבות

מס, תינתן עדיפות לערי המרחב העירוני על פני יישובי המרחב הכפרי הסמוכים אליהן בגליל. ערים אלה מאתגרים מהגירה שלילית ליישובי המרחב הכפרי ללא הקשר להטבות מס ולכן בלתי הגיוני כי המדינה אף תתמרץ הגירה שלילית נוספת

מהן בשל הטבות אלה. התייחסות נדרשת זו, תעשה כתיקון נקודתי במסגרת הקריטריונים הרגילים אשר יחולו על כלל היישובים.

כרמיאל החדשה

חינוך, השכלה ומחקר

חינוך

מחקרים מעידים, כי תחום החינוך הנו אחד המרכיבים המרכזיים, אודות החלטה להתיישבות עבור משפחות צעירות, אשר גוררות התיישבות גם של משפחות נלוות ובעלות קשר לאותן משפחות. תחום זה, הנו מתוקצב וסודור אודות פעילות הבסיס, כך שעלויות האחזקה חלות על הרשות המקומית ותקצוב העסקת סגלי ההוראה מתקיים ע"י משרד החינוך, תוך שילוב של מפעילי רשתות חינוך. המדדים הבסיסיים במערכת החינוך בכרמיאל בהקשרי נשירה ושיעור זכאות לבגרות טובים, אך על מנת לקדם את המערכת לפעילות חדשנית, המאפשרת וחותרת למצוינות, מעבר לפעילות העירונית במסגרת יכולתיה ויצירת שותפויות, ישנו צורך גם בהתערבות ממשלתית.

תשתיות חינוך

בעיר כרמיאל, ישנם כיום 24 מוסדות חינוך, כאשר חלקם ישן ואף אינו מונגש עבור אוכלוסייה עם בעלת צרכים מיוחדים. לפיכך, הצעת המחליטים תנחה את משרדי האוצר, החינוך ונציגי הרשות המקומית, **לגבש ולתקצב תוכנית רב שנתית לחידוש מוסדות החינוך והנגשתם, בהתאם לתקינה מתקדמת ועדכנית.**

צמצום גני הילדים -

בכרמיאל ישנם למעלה מ-80 גני ילדים ובמרביתם למעלה מ-30 ילדים לערך בכל גן. על מנת שמספר הילדים בגנים, לא יעלה על 25, כך שהפעילות הפדגוגית תהא מיטבית, נדרש תקציב תוספתי לבינוי. לפיכך, הממשלה תנחה את משרדי האוצר והחינוך לגבש תוכנית עם נציגי העירייה, על מנת לטייב את המצב.

הקמת מרכז מצינות לתלמידים -

מרכז המצינות העירוני יהא חדשני ודינמי ואף יכלול ספרייה דיגיטלית מתקדמת, עבור תלמידים בכל הגילאים והרמות ויהווה מודל חדשני וחוויתי למיצוי יכולתם של התלמידים. לפיכך, הממשלה תנחה במסגרת תוכנית זו, את משרדי האוצר, החינוך, המדע החדשנות והטכנולוגיה ומשרד הגב גליל והחוסן הלאומי, להיות שותפים של עיריית כרמיאל בגיבוש מתווה הקמת המיזם ותקצובו.

קליטה בחינוך -

כרמיאל הנה עיר קולטת עלייה, אך ישנן לקויות רבות בהליכי הקליטה, אחד מהם קשור לתחום החינוך ולקליטת התלמידים העולים, במסגרת מוסדות החינוך. לפיכך, הצעת המחליטים תנחה את משרדי העלייה והקליטה והחינוך ונציגי הרשות המקומית, **לגבש ולתקצב מודל קליטה מיטבי לתלמידים**, כך שיבוצע במבנה ייעודי, בו יתקיים הליך תחת חודשי ללימוד השפה ולהכנה פדגוגית טרם השילוב במוסדות החינוך.

הקמת פארק מדע טכנולוגי אזורי -

בכרמיאל, עיר בעלת מרכזיות מרחבית רבה, ישנו מוסד אקדמי ללימודי הנדסה וטכנולוגיה, אך המיצוב והפעילות הרב גילאית אינה מספקת בנושא מדע וטכנולוגיה. לפיכך, הצעת המחליטים תנחה את משרדי האוצר, המדע החדשנות והטכנולוגיה, הנגב הגליל והחוסן הלאומי, החינוך ונציגי הרשות המקומית, לגבש ולתקצב תוכנית להקמת פארק מדע טכנולוגי אזורי. הפארק יפעל בשת"פ עם מערכת החינוך המקומית ומערכות החינוך של הרשויות המקומיות בגליל, האקדמיה ועם כלל תושבי העיר ומבקריה, כמוסד חינוך, תרבות ואף תיירות.

השכלה ומחקר

הקמת אוניברסיטה

אוכלוסיית מחוז הצפון והגליל אשר מונה כ 1.5 מיליון אזרחים, נדרשת כיום לסוּע ממושכות, כדי לרכוש השכלה אוניברסיטאית, על מנת להשתלב באופן הולם בשוק התעסוקה. להקמת אוניברסיטה מחקרית ומשמעותית, כזו שתמשוך אליה מדענים וחוקרים ותנגיש את ההשכלה הגבוהה לתושבי הצפון, תהיה השפעה רוחבית, כלכלית, חברתית, תעסוקתית ואף תשפיע על צביונה של כרמיאל. בכל העולם, אוכלוסייה משכילה וחזקה יותר, הנה אבן שואבת לתעשייה עתירת ידע, לתעסוקה איכותית, לרווחה, להתיישבות חזקה ולפיתוח סביבתי. בכרמיאל קיימת המכללה האקדמית בראודה להנדסה וטכנולוגיה, אשר הוקמה בשנת 1993 במטרה לפתח בצפון הארץ מרכז אקדמי ייחודי בתחומי ההנדסה ולטפח, באמצעות בוגריו, קשרי גומלין עם התעשייה. לפיכך, לאור קיומן של תשתיות אקדמיות בעיר כרמיאל, מרכזי התעשייה במרחב, הצפיפות וההטרונגניות ההתיישבותית במרחב וכן מרכזיותה של כרמיאל במשימה הלאומית לפיתוח הגליל, יש להקים את האוניברסיטה בגליל, בעיר כרמיאל, אשר תכלול גם פקולטות ממדעי הרוח ולימודי תארים מתקדמים. 'תוכנית אלון', קוראת לממשלה להנחות את המועצה להשכלה גבוהה, לבחון את מיקום הקמת האוניברסיטה בגליל, מתוך ראייה ציונית, התיישבותית ותעסוקתית רחבה ולאור המעלות הרבות הקיימות והמאפשרות כיום, לתת עדיפות להקמת האוניברסיטה בעיר כרמיאל.

כרמיאל החדשה

תשתיות שירות לתושב

ריכוז שירותים ממשלתיים

הקמת קריית ממשלה בכרמיאל -

הממשלה תנחה את משרדי האוצר והפנים, לגבש מתווה ותכנון יחד עם נציגי העירייה, במסגרת תוכנית המתאר הכלכלית ולתקצב את יישומו עבור הקמה של קריית ממשלה בכרמיאל, אשר תאגד מבני ציבור, למשרדי הממשלה השונים, על מנת להעניק שירות מיטבי לכלל תושבי כרמיאל והמרחב.

בריאות

הקמת בית חולים -

הממשלה תנחה את משרדי הבריאות והאוצר לפעול יחד עם נציגי עיריית כרמיאל, על מנת לקדם תכנון להקמת בית חולים חדש בישראל, אשר ייתן שירות איכותי ונגיש לכלל אוכלוסיית יישובי לב הגליל, בכרמיאל.

משפט

הקמת בית משפט שלום -

הממשלה תנחה את משרד המשפטים לבחון הקמת בית משפט שלום בכרמיאל. בגליל קיימים שישה בתי משפט שלום בבית שאן, טבריה, מסעדה, נצרת, עפולה, צפת, קצרין וקריית שמונה ואף אחד אינו מצוי במרחב בית הכרם ולכן ישנו צורך חיוני, להקמתו של ביהמ"ש בעיר כרמיאל.

תרבות

תוכנית אב לתיירות -

הממשלה תנחה את נציגי משרד התרבות והספורט לגבש בשיתוף עם נציגי עיריית כרמיאל, תוכנית אב לתיירות, מקיפה ורחבה, אשר תגדיר עוגני תרבות ופיתוחם, למשך העשור הקרוב בכרמיאל.

הקמת מוזיאון כרמיאל -

הקמת כרמיאל בלב הגליל, הנה אבן דרך משמעותית בהתיישבות היהודית בגליל בעת הנוכחית. סיפורה של כרמיאל ההיסטורית וההליכי ההתיישבות בבקעת בית הכרם ובלבו של הגליל ראויים להילמד באופן אינטראקטיבי, לרבות סיפורו של מייסד העיר ראש הממשלה לשעבר לוי אשכול ז"ל.

לפיכך, הממשלה תנחה את משרדי האוצר, התרבות והספורט, משרד מורשת, משרד הנגב הגליל והחוסן הלאומי, לקדם ולסייע באיגום התקציבי עם עיריית כרמיאל, לטובת הקמת מוזיאון כרמיאל.

שבוע פסטיבל 'כרמיאל רוקדת' -

פסטיבל המחול בכרמיאל נוסד בשנת 1988 ואורכו כשלושה ימים. מוטיב הריקודים הנו מרכזי בעיר כרמיאל ואף ישנה פעילות בחלק מבתיה"ס של תוכנית "כיתות רוקדות". לאור זאת, פסטיבל המחול ישמר כחלק משבוע פסטיבל 'כרמיאל רוקדת' אשר יקדם ערכי אורח חיים בריא ושמוח

ספורט

תוכנית אב לספורט -

הממשלה תנחה את נציגי משרד התרבות והספורט לגבש בשיתוף עם נציגי עיריית כרמיאל, תוכנית אב לספורט, מקיפה ורחבה, אשר תכלול את כלל מרכיבי הספורט ופיתוחם, למשך העשור הקרוב בכרמיאל.

תקצוב הקמת אצטדיון מקורה -

בעיר כרמיאל יש צורך באצטדיון מקורה עם מסלול אתלטיקה ו 4,000 מקומות ישיבה, לטובת הקבוצות העירוניות ופעילות הספורט הקהילתית והמרחבית. לפיכך, יש להנחות את משרדי האוצר, התרבות והספורט, הבינוי והשיכון ונגב גליל וחוסן לאומי להיות שותפים בתקצוב והשלמת הפרויקט.

הקמת המכון הגלילי למצוינות בספורט -

תוקם קריית ספורט אשר תיתן מקום למגוון ענפי ספורט, תכלול פעילות רב גילאית ומכון גלילי למצוינות בספורט, אשר יפעל בשיתוף פעולה עם המכון הלאומי למצוינות בספורט ווינגייט ויאפשר את מילוי ופיתוח יכולתם של ספורטאי הגליל. לפיכך, הממשלה תנחה את משרדי האוצר, התרבות והספורט, הנגב הגליל והחוסן הלאומי להיות שותפים בתכנון

ביטחון אישי

אבטחה חכמה -

הביטחון האישי עבור תושבי כרמיאל אשר מאתגר מעת לעת, הנו בעל משמעות רבה, בשל תפקידה ההיסטורי של העיר ולכן יש לפעול באופן מיטבי כדי לספק תחושת ביטחון מלאה לתושבי העיר ומבקריה. המרחב העירוני ירושת במצלמות ובחיישנים באופן מיטבי, תוך הטמעת אפליקציות ייעודיות לתקשורת חירום עבור התושבים. לפיכך, המשרד לביטחון לאומי ונציגי משטרת ישראל, יפעלו בשיתוף עם נציגי העירייה בעניין.

מדע חדשנות וטכנולוגיה

פרויקט כרמיאל חכמה -

כרמיאל כעיר אוניברסיטאית טכנולוגית, תהא מהערים המובילות בישראל בתהליכים טכנולוגיים, אפליקטיביים ודיגיטציה, תוך הצבת מצלמות וחיישנים, יצירת מרחב עירוני של אנטרנט אלחוטי וקיום הליכי איסוף מידע ונתונים מהציבור ההטרוגני, על מנת לדייק ולטייב את מתן השירות העירי לתושבי כרמיאל. לפיכך, משרדי הפנים, המדע החדשנות והטכנולוגיה ומשרד התקשורת יפעלו יחד עם עיריית כרמיאל, על מנת לגבש וליישם תוכנית חומש אשר תיטיב את התקשורת הבין עירונית ותקדם את כרמיאל כעיר חכמה.

הסכם תושבים-מדינה

כרמיאל והמדינה - 'חוזת הקמה'

המדינה, תקים יישוב בבקעת בית הכרם, על אדמות שבחלקן הופקעו מהכפרים בסביבה - דיר אל אסד, מג'ד אל כרום, בענה ונחף, כדי להרחיב את ההתיישבות היהודית במרכז הגליל.

המתיישבים, יבנו קהילה חזקה ומערכות עירוניות בלב מרחב מאתגר, תוך קבלת סיוע ותימרוץ ממשלתי, לטובת טיוב איכות חייהם.

1964

כרמיאל והמדינה - 'חידוש חוזה'

המדינה תתקצב, תפתח ותעצים מרכיבים חיוניים בכלל תחומי החיים בעיר כרמיאל, כדי להגביר באופן משמעותי תשתיות איכות אשר יחזקו את הייחוד של העיר ויטיבו את איכות חיי תושביה. ממשלת ישראל, תקבל החלטה מקיפה וממוקדת לפיתוח והעצמת העיר כרמיאל כבירת הגליל.

המתיישבים, בהווה ובעתיד ימשיכו לקשור ולהעמיק גורלם למרחב, תוך חיזוק חיי הקהילה, תכנון וניהול פיתוח העיר באופן חדשני ומיטבי.

2024

סיכום

'תוכנית אלון', הנה תוכנית אשר שואפת לנטר ולהעצים את המרכיבים החיוניים, כדי לפתח ולהעצים את הגליל. כן את הגליל, לא רק את כרמיאל.

יש בי אמונה שלמה, כי במידה והעיר המצויה בלב הגליל, אשר נוסדה על מנת לתרום ליהדותו, תוכל להיות אבן שואבת עבור יזמים ואוכלוסיות חזקות ורעננות, אזי היא תהווה מודל גם עבור הערים האחרות בגליל ותשפיע על פיתוחו של הגליל כולו.

עלינו לחשוב על ביטחוננו של העם היהודי בארצו ועל פיתוחה של הארץ כולה, אנו בשלב זה נכשלים בנגב ובגליל, אך עדיין יש באפשרותנו להשפיע ולטייב את המצב, עד כאן.

כרמיאל, כעיר אוניברסיטאית מחקרית וטכנולוגית, עיר מוזיאון המפאר את תקומתה ומייסדה, עם מרכז מצוינות גלילי בספורט, ומרכזי העשרה, בהחלט תוכל לרקוד בפסטיבל 'כרמיאל חקדת'.

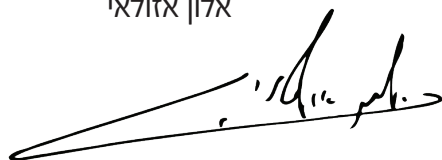
עיר אשר רואה את תכליתה כעיר מרחבית האמורה להקרין אור, תעשה זאת באמצעות פארק מדע וטכנולוגיה אזורי, תזמן משקיעים ויזום של חברות הזנק ובעיקר ותתנהל באופן דיגיטלי וחכם, כמופת ראוי למשימה לאומית.

אני רוצה להודות לרעייתי קרן היקרה ולשותפים רבים, אשר מסייעים ומחזקים את רוחי במסע זה.

בכוונתי יחד אתכם, לפעול על מנת לפתח תודעה ציבורית נכונה כלפי הגליל וכרמיאל בפרט, לייצר תמך ציבורי מקצועי לפעולות ולתהליכים אשר אנו מעוניינים להוביל ולרתום בקשב ובמקצועיות את עובדי ונבחרי הציבור בשלטון המרכזי, עד אשר נחזיר את התקווה.

תודה, בידידות ובכבוד רב,

אלון אזולאי

הצעת תוכן,
תמוז ה'תשפ"ג, יולי 2023